

Πέμπτη, 3 Ιουνίου 2021

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Βασικά σημεία του νομοσχεδίου με θέμα «Ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων – Ενσωμάτωση των Οδηγιών 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (ΕΕ L 150/109) και για την τροποποίηση της Οδηγίας 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 150/141)»

Με το προωθούμενο νομοσχέδιο διαμορφώνεται για πρώτη φορά ένα σαφές και συνεκτικό σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο για τα απόβλητα και την ανακύκλωση, ενώ παράλληλα ενσωματώνονται στο εθνικό δίκαιο δύο από τις πλέον σημαντικές οδηγίες της κυκλικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των ποσοτικών στόχων που τίθενται από το ενωσιακό δίκαιο για την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων και των συσκευασιών.

Κύριοι στόχοι του νομοσχεδίου είναι η πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, η αύξηση της ανακύκλωσης και η μείωση της υγειονομικής ταφής.

Στις προωθούμενες διατάξεις περιλαμβάνονται:

Πρώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων – επαναχρησιμοποίηση

1. Προάγεται η επαναχρησιμοποίηση, ως ένα από τα βασικά μέτρα πρόληψης στη δημιουργία αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτόν δημιουργούνται Κέντρα Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ) στους Δήμους. Ειδικότερα, οι Δήμοι άνω των 20.000 κατοίκων υποχρεούνται να αναπτύξουν και να λειτουργούν τουλάχιστον ένα Κέντρο Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ). Πρόκειται ουσιαστικά για οργανωμένους χώρους, στους οποίους οι πολίτες θα μπορούν να αποθέτουν μεταχειρισμένα αντικείμενα κάθε είδους, όπως, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, παιχνίδια, έπιπλα, ποδήλατα, βιβλία και κλωστοϋφαντουργικά είδη. Τα προϊόντα αυτά ταξινομούνται και επιδιορθώνονται προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν.
2. Με σκοπό την πρόωση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων τροφίμων θεσπίζεται στόχος μείωσης κατά 30% των αποβλήτων τροφίμων το 2030 σε σχέση με το 2022. Για τον σκοπό αυτόν, ενθαρρύνεται η δωρεά και αναδιανομή τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση, με προτεραιότητα στην ανθρώπινη διατροφή έναντι της χρήσης ως ζωοτροφών και στην εκ νέου μεταποίηση σε προϊόντα που δεν προορίζονται για διατροφή και καθορίζονται οι υποχρεώσεις των δωρητών και των δωροδόχων και οι ελάχιστες προϋποθέσεις για την ασφάλεια της ανθρώπινης υγείας.
3. Γίνεται υποχρεωτική από 1.1.2022 για μια σειρά από επιχειρήσεις (όπως μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης τροφίμων, υπεραγορές τροφίμων, ξενοδοχεία, μεγάλα εστιατόρια, επιχειρήσεις τροφοδοσίας κ.λπ.) η συστηματική καταγραφή των πλεονασμάτων τροφίμων.
4. Προωθείται η επισκευασιμότητα. Οι κατασκευαστές ή οι εισαγωγείς επίπλων και ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού υποχρεούνται να ενημερώνουν τον

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

- πωλητή αναφορικά με τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων ανταλλακτικών και το χρονικό διάστημα αυτής και η πληροφορία αυτή τίθεται σε γνώση του αγοραστή.
5. Αντίστοιχη υποχρέωση τίθεται και αναφορικά με τη δυνατότητα αναβάθμισης/ενημέρωσης λογισμικού προκειμένου αυτό να παραμείνει λειτουργικό.
  6. Αποθαρρύνεται η καταστροφή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων, ηλεκτρονικών προϊόντων και οικιακών συσκευών, προϊόντων καθημερινής υγιεινής, υποδημάτων και βιβλίων, που δεν είναι κατάλληλα προς πώληση ή αξιοποίηση, ιδίως λόγω λαθών ή ελαττωμάτων ή ελλείψεων στη συσκευασία ή λόγω εγγύτητας προς την ημερομηνία λήξης. Για τα παραπάνω προϊόντα θα πρέπει να τηρείται η ιεράρχηση στη διαχείρισή τους πρωτίστως μέσω της δωρεάς των προϊόντων.

Εφαρμογή του «Πληρώνω όσο πετάω»

Τίθενται οι βάσεις για την εφαρμογή του συστήματος «Πληρώνω όσο πετάω». Θεσπίζεται ουσιαστικά το πλαίσιο με το οποίο οι Δήμοι θα μπορούν να διαμορφώνουν τα δημοτικά τους τέλη, ανάλογα με πόσα απόβλητα παράγει ο κάθε δημότης, αλλά και ανάλογα με πόσα από αυτά ανακυκλώνει - και όχι βάσει των τετραγωνικών του ακινήτου του όπως ίσχυε μέχρι σήμερα. Η εφαρμογή του «Πληρώνω όσο πετάω» σε υποχρεωτική βάση για τους Δήμους ξεκινά από τον Ιανουάριο του 2023, με εφαρμογή σε σημαντικούς παραγωγούς αποβλήτων, όπως μεγάλα ξενοδοχεία και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, ενώ γίνεται υποχρεωτική από 1.1.2028 για όλους τους Δήμους με πληθυσμό πάνω από 20.000 κατοίκους.

Αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά εργαλεία για τη μείωση της υγειονομικής ταφής και την προώθηση της ανακύκλωσης που μέχρι σήμερα εξέλειπε από τη χώρα μας και η εφαρμογή του γινόταν μόνο σε πιλοτικό επίπεδο.

Εκσυγχρονισμός του τέλους ταφής

Το τέλος ταφής επεκτείνεται και εκσυγχρονίζεται. Στόχος είναι η αποτροπή από την ταφή που πρέπει να αποτελεί την τελευταία λύση. Τα έσοδα προορίζονται για την ενίσχυση δράσεων πρόληψης και ανακύκλωσης.

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι από την 1η Ιανουαρίου 2022 το σύνολο των αποβλήτων που διατίθενται σε Χώρους Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ), συμπεριλαμβανομένων και των υπολειμμάτων των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών και των Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων, επιβαρύνεται με τέλος ταφής, εξαιρουμένων μόνο των αποβλήτων που δεν είναι τεχνικώς εφικτό να διαχειριστούν με άλλον τρόπο πέραν της διάθεσης.

Το τέλος ταφής ορίζεται σε 20 ευρώ ανά τόνο αστικών αποβλήτων και αυξάνεται ετησίως κατά 5 ευρώ ανά τόνο, ενώ από την 1η Ιανουαρίου 2026 ορίζεται στα 45 ευρώ και από την 1η Ιανουαρίου 2027 στα 55 ευρώ ανά τόνο, τιμή που παραμένει σταθερή για τα επόμενα έτη.

Το τέλος ταφής αποδίδεται στο Πράσινο Ταμείο και διατίθεται, με βάση τα ειδικά χρηματοδοτικά προγράμματα που αυτό εκπονεί σε συνεργασία με τον ΕΟΑΝ και τα οποία εγκρίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατά 50% στους Δήμους και τους ΦοΔΣΑ, με σκοπό την ενίσχυση δράσεων πρόληψης, χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης, καθώς και εν γένει αναβάθμισης του περιβάλλοντος, κατά 40% σε Δήμους που έχουν υψηλές επιδόσεις στη χωριστή συλλογή και την ανακύκλωση με σκοπό την

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ενίσχυση αντίστοιχων με τις προαναφερόμενες δράσεις και κατά 10% για τη χρηματοδότηση έργων έρευνας και τεχνολογίας για την ανακύκλωση και εν γένει τη διαχείριση των αποβλήτων.

Παράλληλα, προβλέπεται σαφής μηχανισμός ελέγχου και επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη καταβολής του τέλους ταφής.

Προώθηση δημιουργίας Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ) σε νέα ρεύματα αποβλήτων

Οι παραγωγοί και οι εισαγωγείς, το αργότερο έως το 2024, οργανώνουν και λειτουργούν ΣΕΔ, αναλαμβάνοντας το σύνολο του κόστους διαχείρισης των αποβλήτων τους, συμπεριλαμβανομένης της χωριστής συλλογής τους, για μια σειρά προϊόντων, όπως τα θερμοκηπιακά πλαστικά και οι σωλήνες άρδευσης, τα φαρμακευτικά προϊόντα που προορίζονται για οικιακή χρήση, τα στρώματα ύπνου, τα είδη επίπλωσης, τα παιχνίδια και ο αθλητικός εξοπλισμός, τα ηλεκτρικά πατίνια και τα ηλεκτρικά ποδήλατα.

Σύστημα επιστροφής χρημάτων για τις φιάλες μιας χρήσης

Θεσπίζεται η λειτουργία από το 2023 συστήματος εγγυοδοσίας για συσκευασίες αλουμινίου και γυάλινες φιάλες μίας χρήσης, με επιστροφή στον πολίτη του εγγυοδοτικού αντίτιμου όταν επιστρέφει την κενή συσκευασία επιπρόσθετα αντίστοιχης υποχρέωσης που έχει ήδη θεσπιστεί για τις πλαστικές φιάλες. Το μέτρο αυτό ήδη εφαρμόζεται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ισπανία, η Νορβηγία, η Σουηδία κ.ά.

Προώθηση της χωριστής συλλογής αποβλήτων

1. Έως την 1^η Ιανουαρίου 2024 οι Δήμοι υποχρεούνται να οργανώνουν τη χωριστή συλλογή των επικίνδυνων αποβλήτων στα νοικοκυριά, από είδη καθημερινής χρήσης, όπως τα προϊόντα καθαρισμού (χλωρίνες κ.λπ.), τα βερνίκια, τα χρώματα κ.λπ., κατά περίπτωση, είτε στο κατάστημα πώλησης είτε στα πράσινα σημεία τους ή σε οποιονδήποτε άλλον αδειοδοτημένο χώρο που υποδεικνύει ο οικείος ΦοΔΣΑ.
2. Επιπλέον της υποχρεωτικής χωριστής συλλογής των βιοαποβλήτων έως το τέλος του 2022 από τους Δήμους, τίθεται και η υποχρέωση χωριστής συλλογής και ανακύκλωσης βιοαποβλήτων μεγάλων παραγωγών με ευθύνη τους και κάλυψη εκ μέρους τους του σχετικού κόστους, ενώ παράλληλα προβλέπεται ελάφρυνση των σχετικών δημοτικών τελών τους.
3. Διευρύνεται η υποχρέωση για τη χωριστή συλλογή των αποβλήτων υλικών, δηλαδή χαρτιού, γυαλιού, μετάλλων, πλαστικών. Περαιτέρω προβλέπονται κυρώσεις σε περίπτωση μη εφαρμογής του μέτρου.
4. Σε όλα τα νέα κτίρια υποχρεωτικά εξασφαλίζεται κατάλληλος χώρος για τη συλλογή και αποθήκευση τουλάχιστον τεσσάρων ρευμάτων αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες. Έτσι, θα διευκολύνεται η χωριστή συλλογή, η εφαρμογή του «Πληρώνω όσο Πετάω», αλλά και η μείωση των κάδων στον δρόμο.
5. Απλοποιούνται οι διατάξεις σχετικά με τα Πράσινα Σημεία και καταργείται η διάκριση σε μικρά και μεγάλα.
6. Απλοποιείται η αδειοδότηση των μονάδων κομποστοποίησης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αναβάθμιση της ποιότητας των ανακυκλώσιμων υλικών και της λειτουργίας μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων

1. Με σκοπό την επίτευξη ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας τίθενται ελάχιστες απαιτήσεις σε εξοπλισμό για τα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) στις οποίες υποχρεούνται να συμμορφωθούν έως την 1^η Ιανουαρίου 2024.
2. Τίθενται προδιαγραφές για τα ανακτώμενα υλικά, καθώς και η υποχρέωση τα ΚΔΑΥ να υπολογίζουν την ποσότητα των αποβλήτων συσκευασιών και των λοιπών ανακτώμενων υλικών που συλλέγονται χωριστά, μετά τη διαλογή ανά Δήμο. Έτσι, θα γνωρίζει κάθε Δήμος την πραγματική ανακύκλωση που του αναλογεί, κάτι που δεν ισχύει έως σήμερα.
3. Σειρά εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων (ΚΔΑΥ, ΜΕΑ, μονάδες τεμαχισμού ελαστικών, μονάδες αναγέννησης ορυκτελαίων, ΧΥΤΕΑ, μονάδες κομποστοποίησης, μονάδες επεξεργασίας μπάζων, μονάδες αποτέφρωσης αποβλήτων, μονάδες τεμαχισμού μεταλλικού σκραπ κ.λπ.) υποχρεώνονται να διαθέτουν σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (όπως EMAS ή ISO 14001).

Πρώθηση της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων κτηνοτροφικών μονάδων

Οι μεγάλες μονάδες εντατικής εκτροφής πουλερικών ή χοίρων υποχρεούνται να οδηγούν τα κτηνοτροφικά τους απόβλητα σε μονάδες βιοαερίου ή κομποστοποίησης εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες στην περιοχή.

Εκσυγχρονισμός και αυστηροποίηση του νομοθετικού πλαισίου για τη διαχείριση των αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)

1. Σε περίπτωση συνεργασίας εγκατάστασης επεξεργασίας ΑΕΚΚ με άνω του ενός ΣΕΔ, το οικονομικό αντάλλαγμα καθορίζεται με ενιαίο τρόπο για όλα τα συνεργαζόμενα ΣΕΔ.
2. Αυστηροποιούνται οι προδιαγραφές των ζυγιστικών μηχανημάτων των εγκαταστάσεων επεξεργασίας ΑΕΚΚ προκειμένου να αποφεύγεται η παράνομη διαχείρισή τους και να διευκολύνεται ο έλεγχος.
3. Επιβάλλεται από 1.1.2023 η τοποθέτηση ηλεκτρονικού συστήματος εντοπισμού θέσης (GPS) σε όλα τα οδικά μέσα μεταφοράς ΑΕΚΚ, στο οποίο έχουν πρόσβαση εφόσον απαιτηθεί οι ελεγκτικές αρχές.
4. Οι κάδοι συλλογής ΑΕΚΚ είναι αριθμημένοι και σε κάθε κάδο αναγράφονται τα στοιχεία του ιδιοκτήτη του.

Ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο 30% στις πλαστικές σακούλες

Θεσπίζεται από τον Ιανουάριο του 2025 υποχρέωση για ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο 30% στις πλαστικές σακούλες μεταφοράς, ενώ από τον Ιανουάριο του 2023 (2 χρόνια νωρίτερα), εφαρμόζεται το ίδιο μέτρο στους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι οποίοι απαγορεύεται να προμηθεύονται πλαστικές σακούλες μεταφοράς που δεν περιέχουν τουλάχιστον 30% ανακυκλωμένο πλαστικό.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πρώθηση του οικολογικού σχεδιασμού συσκευασιών

Από την 1η Ιουνίου 2022 επιβάλλεται τέλος ανακύκλωσης 8 λεπτών για τα προϊόντα μέρος της συσκευασίας των οποίων περιέχει πολυβινυλοχλωρίδιο (PVC) κατά την πώλησή τους σε κάθε νόμιμο σημείο πώλησης. Η καταβολή του τέλους επιβάλλεται στους καταναλωτές ανά τεμάχιο προϊόντος κατ' αντιστοιχία με την ακολουθούμενη πρακτική για τις πλαστικές σακούλες.

Ενίσχυση του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) – Μεγαλύτερη διαφάνεια για τα ΣΣΕΔ

1. Με τη θεσμική και οικονομική ενίσχυση του ΕΟΑΝ επιχειρείται η ενδυνάμωση του ρυθμιστικού και εποπτικού του ρόλου, ενώ παράλληλα αυξάνονται οι αρμοδιότητές του. Ο ΕΟΑΝ πλέον καλείται να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο για την ενίσχυση των δράσεων ανακύκλωσης των ΟΤΑ.
2. Ενεργοποιούνται τα εργαλεία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του ΕΟΑΝ.
3. Καθιερώνονται συγκεκριμένες προδιαγραφές για το περιεχόμενο των επιχειρησιακών φακέλων που υποβάλλουν τα συστήματα στον ΕΟΑΝ.
4. Θεσπίζονται συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα για την εξέταση και έγκριση των επιχειρησιακών σχεδίων που υποβάλλουν τα Συστήματα στον ΕΟΑΝ, ώστε να μην υπάρχουν περιθώρια καθυστέρησης για την έγκριση και λειτουργία των συστημάτων ανακύκλωσης στη χώρα.
5. Διασυνδέεται το Εθνικό Μητρώο Παραγωγού Αποβλήτων (ΕΜΠΑ) με το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) και άλλα συναφή μητρώα με σκοπό τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής.
6. Ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με τον εποπτικό και ελεγκτικό ρόλο του ΕΟΑΝ, ενώ συγκεκριμενοποιούνται και αυστηροποιούνται τα πρόστιμα στην περίπτωση παραβατικών συμπεριφορών.
7. Προβλέπεται η επιβολή σχεδίου συμμόρφωσης από τον ΕΟΑΝ σε Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) σε περίπτωση μη επίτευξης του στόχου τους, καθώς και η επιβολή προστίμων αναλογικών της απόκλισης από τους στόχους. Σε περίπτωση που εξακολουθεί και δεν επιτυγχάνει τουλάχιστον το 80% του στόχου του, ο ΕΟΑΝ ανακαλεί την έγκριση του συστήματος.
8. Ο φορέας ΣΣΕΔ υποχρεούται είτε να καταθέσει χρηματική εγγύηση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων είτε να προσκομίσει εγγυητική επιστολή ή να προχωρήσει στο άνοιγμα ανέκκλητης τραπεζικής πίστωσης υπέρ του ΕΟΑΝ με σκοπό τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων του φορέα ΣΣΕΔ και της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του. Η εγγύηση καταπίπτει με αίτηση του ΕΟΑΝ, εφόσον στο τέλος της πενταετούς έγκρισης του συστήματος δεν επιτυγχάνεται τουλάχιστον ένας από τους στόχους που έχουν οριστεί ως σχετικό κριτήριο στην απόφαση έγκρισής του.